

Akademik Sahtekârlık ile İlgili Öğrenci Eğilimlerinin Belirlenmesi: Turizm Fakültesi Örneği (Determination of Student Tendencies Related to Academic Dishonesty: The Case of Tourism Faculty)

Ahmet TAYFUN^a , * Esin AYSEN^b , Cemal Ersin SİLİK^c

^a Kyrgyz- Turkish Manas University, School of Tourism and Hotel Management, Department of Tourism and Hotel Management, Bishkek/Kyrgyzstan

^b Hacı Bayram Veli University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Guidance and Travel Management, Ankara/Turkey

^c Hacı Bayram Veli University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Management, Ankara/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi: 31.05.2020

Kabul Tarihi: 12.10.2020

Anahtar Kelimeler

Akademik sahtekârlık

İntihal

Kopya

Turizm fakültesi

Öz

Bu araştırmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin cinsiyet ve öğrenim görülen sınıf değişkeni kapsamında incelenmesidir. Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin incelenmesi ve verilerin toplanabilmesi için Eminoğlu ve Nartgün (2009) tarafından geliştirilen Akademik Sahtekârlık Eğilimi Ölçeği (ASEÖ) kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada verileri toplayabilmek için anket tekniği kullanılmıştır. Toplamda 335 kullanılabilir anket formu analize tabi tutulmuştur. Araştırma çerçevesinde oluşturulan hipotezler, istatistik paket programı aracılığı ile test edilmiştir. İkili gruplarda t-testi, ikiden fazla bağımsız gruplar için de tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin sadece “ödev-proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi” faktörü kapsamında cinsiyete göre farklılaştığını ortaya koymaktadır. Ayrıca üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimleri, öğrenim görülen sınıf değişkenine göre farklılık göstermemektedir.

Keywords

Academic dishonesty

Plagiarism

Cheating

Tourism faculty

Abstract

The main purpose of the research is to examine the academic dishonesty tendencies of university students within the scope of gender and year of study variables. The Academic Dishonesty Tendency Scale developed by Eminoğlu and Nartgün (2009) was used to examine academic dishonesty tendencies of university students and collect data. The universe of the research consists of the students of Hacı Bayram Veli University Tourism Faculty. Questionnaire technique was used to collect data in the research. A total of 335 usable questionnaire forms were analyzed. Hypotheses created within the framework of the research were tested through statistical software. T-test was used in binary groups and one-way analysis of variance (ANOVA) was used for more than two independent groups. Research results reveal that academic dishonesty tendencies of university students differ only by gender within the scope of “dishonesty tendency in studies such as homework-projects”. In addition, academic dishonesty tendencies of university students do not differ according to year of study variable.

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

* Sorumlu Yazar

E-posta: eaysen22@gmail.com (E. Aysen)

DOI: 10.21325/jotags.2020.730

GİRİŞ

Değişen dünya ve yaşam koşulları, insan davranışlarında gözle görülür farklılıklara yol açmaktadır. Özellikle teknolojinin sağladığı kolaylıklar ve sunduğu çok çeşitli fırsatların yanı sıra yaşamda stres faktörünün artması, hedeflere ulaşmanın eskiye göre daha da zorlaşması bir şekilde insan ve etik arasındaki mesafeyi açmıştır. Değerlerin giderek anlamını yitirdiği bu çağda eğitim bir çıkış yolu olarak görülebilir. Esasen eğitim tüm toplumlar ve her kademedeki bireyler için bir seçenek değil zaruriyet olmalıdır. Eğitim sürecini tamamlamış insan çoğunlukla donanımlı ve entelektüel olarak algılanmaktadır. Bununla birlikte sistem, bireye sadece bilgi aktarımı değil aynı zamanda ideal davranışları sergileme becerisi de kazandırmalıdır.

Eğitim ile birlikte hedeflenen, bireylerde istenilen davranışları pekiştirmek ve istenmeyen davranışları da önleyebilmektir. Bu nedenle öğrencilerin araştırma becerilerini kazanmasının yanında, akademik sahtekârlık ve etik dışı davranışlar konusunda farkındalıkları sağlanmalı, yapılmaması gereken davranışlar öğretilmelidir (Ünal & Uçak, 2017). Yükseköğrenim kurumlarından beklenen, yalnızca yüksek not ortalamasına sahip mezunlar vermek değil aynı zamanda mesleklerini en iyi şekilde icra edebilmek için dürüstlük, etik sorumluluk ve sadakat özelliklerine de sahip bireyler yetiştirmeleridir.

Eğitim kurumlarında akademik sahtekârlık eğilimini tespit edebilmek, öğrencilerde istenmeyen davranışların önüne geçebilmek adına önem taşımaktadır. İlk olarak öğrencilerin bu yola başvurma nedenleri anlaşılabilir, devamında birtakım değişkenler dikkate alınarak hangi tür öğrencilerde eğilimin görüldüğü belirlenmelidir. Bunu anlamın en sağlıklı yolu ise öğrencilerden elde edilecek veriler olacaktır. Bu çalışmada ilk olarak akademik sahtekârlık ve bu kapsamda anlam olarak birbirinden farklı ancak birbirinin yerine kullanılan kavramlar açıklanmış, akademik sahtekârlığın sebepleri irdelenmiş ve sonrasında üniversite eğitimi alan öğrencilerin akademik sahtekârlığa başvurma eğilimleri, yapılan bir anket çalışması ile ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Kavramsal Çerçeve

Öğrencilerin akademik sorumluluklarını yerine getirmelerini etkileyen çok sayıda faktör bulunmaktadır. Eğitim geçmişleri, sosyo ekonomik durumları ve kişisel durumlar bu faktörlerden birkaçıdır. Bu faktörler her öğrenci için farklı olmakla birlikte, eğitim-öğretim süreleri boyunca öğrencilerin birtakım ortak davranışlar sergilediği gözlemlenmektedir. Kalıplaşmış bu öğrenci davranışları gerek ilköğretim gerek ortaöğretim ve gerekse de üniversitede kabul edilemez ve istenmeyen nitelik taşımaktadır. Bunlar arasında en yaygın olanı kopya çekme ve intihal davranışlarını içinde barındıran akademik sahtekârlıktır (Eminoğlu & Nartgün, 2009).

Akademik sahtekârlık, lisans ve lisansüstü seviyesindeki öğrenciler arasında, her ölçekteki devlet üniversitesi ve özel üniversite fark etmeksizin gerçekleştirilen bir davranıştır. Eğitim sistemi içerisinde yer alan pek çok kişi, akademik sahtekârlık problemi ve bunun artış hızı ile ilgili endişe içerisinde. Öğrenciler tarafından sıklıkla başvurulan akademik sahtekârlık davranışları arasında; ödev satın alma, bir dokümanın tamamını izinsiz ve atıf göstermeksizin alma, bir metni yeniden düzenlerken kaynak belirtmeme gibi davranışlar yer almaktadır (Park, 2003). Özellikle öğrenciler cephesinde akademik sahtekârlık, daha ziyade kopya çekme düzeyinde görülmektedir. Kopya çeken öğrencilerin oranı ile ilgili bir tahminde bulunmak zor olsa da McCabe ve Trevino (1997) bu oranın %13 ve %95 aralığında olabileceği önermesini yaparken Park (2003) ise öğrencilerin en az %50'sinin kopya çektiğini ifade etmektedir. Bununla beraber McCabe ve Bowers (1994)'e göre, kurumların birtakım etik kodlara sahip olup

olmaması, öğrencilerin kopya çekme oranlarını etkileyebilmektedir. Araştırmalarında, etik kodlara sahip kurumlarda eğitim alan öğrencilerin kopya çekme oranlarının daha düşük olduğu sonucuna varmışlardır. Bu sonuç ile ilişkili olabilecek ve bunu destekleyebilecek bir başka bulgu ise, kurumlarda etik olmayan davranışların kabul edilebilir olduğuna inanan bireylerin, daha az kabul edilebilir olduğuna inanan bireylere göre daha sık etik dışı davranışlarda bulunmalarındır (Nonis & Swift, 2001).

Akademik Sahtekârlık, Kopya Çekme ve İntihal Kavramları

Akademik sahtekârlık hem akademisyenler hem idareciler hem de öğrencileri ilgilendirmekte ve akademik süreçte ortaya çıkaracağı problemlerden ötürü bu kesimlerin tamamı için bir tehdit unsuru olmaktadır. Öğrenme deneyiminde hoş karşılanmayan bir davranış olarak akademik sahtekârlık, çalışmalarda/ödevlerde aldatma (dolandırıcılık) yoluna başvurulması olarak tanımlanmaktadır. Akademik sahtekârlık biçimleri, bir sınav esnasında veya ödevlerde kopya çekmek, kopya ve intihal için para ödemek veya para almak ya da yapılan akademik çalışma ile ilgili olarak yalan söylemektir (Kıral & Saracaloğlu, 2018).

Kopya; ödevlerde veya sınavlarda başvuru alan bir akademik sahtekârlık yoludur. Türk Dil Kurumu (2019) kopya çekmeyi; *“genellikle yazılı sınavlarda soruları cevaplamak için bir kaynağa gizlice bakmak”* olarak tanımlamaktadır. Daha kapsamlı ele almak gerekirse, öğrencinin başarılı olmak ve kendisine ya da başka bir öğrenciye çıkar sağlamak amacıyla sınav öncesinde ve/veya sınav esnasındaki etik olmayan eylemleri şeklinde tanımlanmak mümkündür (Özden & Özden, 2015).

Davis, Grover, Becker ve McGregor (1992) öğrencilerin %40 ila %60'ının en az bir sınavda kopya çektiği bulgusuna ulaşmışlardır. Jensen, Arnett, Feldman ve Cauffman (2001) kopya çekme davranışı ile çeşitli demografik, durumsal ve psikolojik faktörler arasındaki ilişkileri incelemiş ve kopya çekmenin; düşük not ortalamaları, IQ seviyeleri, yaşadıkları yer, sosyal kabul/onaylanma ihtiyacı, aile durumları gibi birçok faktöre bağlı olduğunu ortaya koymuşlardır. Lise ve üniversite öğrencilerin kopya çekmesi hakkındaki literatür (Duran, 2020; Taşgın vd., 2019; Ünal ve Uçak, 2017), kopya çekme davranışının yaygın ve giderek de artma eğiliminde olduğunu göstermektedir.

Ödevlerde kopya çekmenin en yaygın görülen hali intihale başvurmadır. Kelime, Arapçadan dilimize geçmiştir ve orijinal hali “intifaze” dir. Çalıntı, aşırma anlamlarına gelen intihal özetle başkasına ait olan bir eseri kendisine ait gibi gösterme çabasıdır. İntihale başvurmanın altında yatan sebepler: kaynak gösterimine yönelik bir eğitim verilmemesi, yakalanmama düşüncesi ve bunun sonuçlarının bilinmemesi, ödevin zorluk derecesi, teslim tarihinin yaklaşması ve yaşanan panik hali, başarısız olma kaygısı vb. olabilmektedir. Öte yandan intihal yapmanın arkadaş çevresi, yaş, cinsiyet, ülke, etnik köken ve kültürel özellikler gibi değişkenlerle ilişkili olduğu da saptanmıştır (Gümüştül, Üstün, Işık & Demirel, 2013). İntihal, bilerek ve planlı şekilde yapılabileceği gibi tamamen ne yaptığının bilincinde olmadan da yapılabilmektedir. Nitekim Türkiye Bilimler Akademisi (2002) tarafından yapılan bir araştırmada intihale sebep olan faktörler sıralanmış ve bunlardan ilki eğitim eksikliği ve farkındalık yoksunluğu olarak ortaya çıkmıştır. Bununla beraber farkında olmak ya da olmamak, bu davranışın etik dışı ve suç olduğu gerçeğini değiştirmemektedir.

Tanımlardan anlaşılacağı üzere kopya çekmek ve intihal yapmak, akademik sahtekârlık genel davranışı kapsamında ele alınmaktadır. Bu kavramların birbiri yerine kullanılması, algısal açıdan bir karışıklık doğurduğu gibi yapılan davranışın cezalandırılması ya da değerlendirilmesi noktasında da belirsizliklere yol açmaktadır. Burada

üniversiteler ve diğer eğitim kurumlarından beklenen hem öğrenciler hem de eğitimciler açısından durumun netlik kazanması adına ilgili terimleri açık bir şekilde tanımlamaları ve uygulanacak cezai yaptırımların neler olduğunu belirlemeleridir.

Akademik Sahtekârlık Eğilimi

Zorlu bir üniversite hazırlık sürecinin ardından bir yükseköğretim kurumuna kaydolun öğrenciler, bu kez de akademik başarı elde etme ve iyi bir diploma notu ile mezun olma gayretine girmektedir. Toplumsal baskı ve aile beklentileri, sınavların sebep olduğu stres, rekabet ortamı, meslek edinmeye yönelik kaygı vb. gerekçeler öğrencileri zaman zaman etik olmayan davranış olarak nitelendirilen akademik sahtekârlığa yöneltebilmektedir. Bunun yanı sıra yükseköğretime önemli ölçüde zaman ve para harcayan ve bunun boşa gideceği endişesine kapılan öğrencilerin bir kısmını da akademik sahtekârlık yapmaya itebilmektedir.

Yapılan çalışmalar; cinsiyet, önceki başarı gibi demografik değişkenlerin yanı sıra öz-yeterlik, hedef yönelimi ve ahlaki gelişim gibi kişilik ve motivasyon faktörleri dahil olmak üzere akademik sahtekarlıkla ilişkili kişisel özellikleri incelemektedir (Murdock & Anderman, 2006). Demografik değişkenlere ek olarak öğrencilerin akademik sahtekârlığa eğilmelerini kolaylaştıran etmenlerde 21. yüzyılda yaşıyor olmanın getirdiği teknolojik imkânlar da göz ardı edilmemelidir. Bilgiye kısa yoldan ve zahmetsizce erişme kolaylığı sunan teknolojiler sayesinde akademik sahtekârlık bir salgın gibi yayılmaktadır. Daha da vahim olan ise eğitim hayatı devam ederken akademik sahtekârlığa meyilli olan ve bunu davranışa dönüştüren öğrencilerin eğitim hayatı sonrasında da bu davranışı sürdürme ihtimalinin bulunmasıdır. Nitekim bu durumu doğrulayan bir araştırma Nonis ve Swift (2001) tarafından yapılmıştır. Bu araştırma, öğrencilik yıllarında kazanılan bu tür etik dışı davranışların, onların mesleki yaşamlarında da devam ettiğini göstermektedir. Brimble ve Stevenson-Clarke (2005)'in yaptığı araştırmaya göre sınavlarda kopya çeken ya da ödevlerinde intihale başvuran öğrencilerin, diğer öğrencilere kıyasla, etik davranışlara daha az inandıkları ve iş hayatlarında da etik olmayan davranışları daha fazla kabul ettiğini ortaya çıkarmıştır.

Literatür İncelemesi

Literatürde akademik sahtekârlık ile ilgili yapılmış çalışmalar (Akbulut vd., 2008; Giluk & Postlethwaite, 2015; Hendy & Montargot, 2019; Hodgkinson, Curtis, MacAlister & Farrell, 2015; Iberahim, Hussein, Samat, Noordin & Daud, 2013; LaDuke, 2013; Naghdipour & Emeagwali, 2013; Özden, Özden & Biçer, 2015; Peled, Eshet, Barczyk & Grinautski, 2018; Thomas, 2016) bu eylemin altında yatan birçok nedeni ortaya koymaktadır. Akademik sahtekârlığa sebebiyet veren faktörler arasında genellikle sosyolojik, psikolojik ve ekonomik faktörler yer almaktadır. Buna göre; intihal kavramının bilinmemesi veya intihal konusunda gerçek bir anlayış eksikliği bulunması (Park, 2003) zaman yönetimi konusunda yaşanan sorunlar (Lambert, Ellen & Taylor, 2003), otoriteye karşı bir meydan okuma veya otoriteye saygı göstermeme (Park, 2003), öğretmenlere veya sınıflara karşı takınılan olumsuz tutumlar, ayartma veya fırsat (Park, 2003), kişisel bir kriz durumu, akran baskısı ve hile yapmanın diğerleri üzerinde minimal etkisinin olduğu görüşü (Payne & Nantz, 1994) gibi faktörler akademik sahtekarlığa neden olabilmektedir (Iberahim vd., 2013, s. 153).

İnternet tarafından tetiklenen akademik sahtekârlığın türlerini ve nedenlerini ortaya koymak için Akbulut vd. (2008) tarafından Türkiye’de eğitim gören lisans öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada, internet ile tetiklenen Akademik Sahtekârlık Ölçeği (ITADS) geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme kapsamında, Türkiye’nin en kalabalık devlet

üniversitelerinden birisi olan Anadolu Üniversitesi'nde öğrenim gören 349 eğitim fakültesi öğrencisine araştırmacılar tarafından anket uygulanmıştır. İlk olarak, lisans öğrencileri arasında hile, intihal, sahtecilik, suç, izinsiz yardım gibi yaygın elektronik sahtekârlık türlerini oluşturan faktörler belirlenmiştir. Sonrasında ise, bireysel faktörler, kurumsal politikalar ve akran baskısı olarak adlandırılan elektronik sahtekârlığı tetikleyen bireysel ve bağlamsal faktörler tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda geliştirilen ölçeğin, Türk yükseköğretim kurumlarında akademik sahtekârlık vakalarını teşhis etmek için kullanılabileceği belirtilmiştir. Ayrıca ölçeğin, yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilere uygulanmasının, politika yapıcılarına, program geliştiricilerine ve yöneticilerine akademik sahtekârlık örneklerini belirleme ve gerekli önlemleri alma noktasında fayda sağlayacağı da ifade edilmiştir.

Tayfun ve Yazıcıoğlu (2008) tarafından öğrencilerin kopya hakkındaki görüşleri üzerine yapılan çalışmada, öğrencilerin buldukları sınıf ile gözetmenlerin kopya olayına göz yummaları, hocaların kopya olaylarında ayrımcılık yapmaları, idarenin kopya olaylarına verilen cezalarda ayrımcılık yapması gibi durumlar arasında farklılıklar tespit edilmiştir. Çalışmaya göre, özellikle öğrencilerin okulda buldukları süreler arttıkça gözetmen davranışlarına yönelik değerlendirmeleri ile kopya eylemine yönelik verilen cezalardaki ayrımcılığa ilişkin değerlendirmeleri farklılaşmaktadır. Tayfun (2009) tarafından yapılan başka bir çalışmada ise, kopya çekme eylemi ile öğrencilerin not ortalamaları arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, öğrencilerin not ortalamaları ile kopya çekme eğilimleri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır.

Literatürde yer alan çalışmalar, üniversite veya kolejlerdeki aldatma sıklığı ile iş yerindeki aldatma sıklığı arasında yüksek bir korelasyon olduğunu göstermektedir. Buradan hareketle, İbrahim vd. (2013) tarafından yapılan çalışmada bulgular, öğretim görevlisinin davranışa aldırması nedeniyle çoğu öğrencinin akademik sahtekârlığa başvurduğunu ortaya koymaktadır. Akademik sahtekârlık ve etik dışı mesleki uygulamalar arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara yönelik LaDuke (2013) tarafından yapılan kavramsal çalışmada, bugün akademik olarak dürüst olmadığı tespit edilen öğrencilerin, yarın çalışan olarak etik dışı uygulamaları sergileme sıklığının daha yüksek olabileceği belirlenmiştir.

Naghdipour ve Emeagwali (2013) tarafından yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimleri ile bu davranışlarının arkasında yatan nedenleri ortaya koymak amaçlanmıştır. Amerikan Üniversitesi'nde farklı fakültelerden 500 öğrenci ve öğretim elemanının örneklem olarak alındığı çalışmada bulgular, öğrencilerin akademik sahtekârlığa katılmaya eğilimli olduklarını göstermektedir. Bu nedenle öğretim üyelerinin, hile yapmanın cazibesinin her zaman etrafta olduğunu bilerek, bununla mücadele etme sorumluluğunda olmaları gerekliliği vurgulanmıştır.

Giluk ve Postlethwaite (2015) tarafından yapılan çalışmada, beş faktör kişilik özellikleri ile akademik sahtekârlık arasındaki ilişki meta analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Daha önce yapılan çalışmalarda, hile davranışının potansiyel belirleyicileri olarak beş faktör kişilik özelliklerinden nevroitiklik ve dışadönüklüğün rolü ön plana çıkarılmıştır. Fakat bu çalışmada, akademik sahtekârlığın en güçlü belirleyicileri olarak vicdan ve uyumluluk beş faktör kişilik özellikleri ön plana çıkmıştır. Aynı zamanda her iki faktörün de akademik sahtekârlık ile negatif bir ilişkisi tespit edilmiştir. Fransa'da işletme okulu öğrencileri arasındaki akademik sahtekârlığı anlamaya yönelik Hendy ve Montargot (2019) tarafından planlı davranış teorisi kullanılarak yapılan çalışmada, 178 lisans ve lisansüstü işletme öğrencisine anket uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar, vicdanlılığın akademik sahtekârlığın önünde önemli bir engel olduğunu, Giluk ve Postlethwaite (2015)'in meta-analizini desteklediğini göstermektedir.

Üniversite öğrencilerine yönelik akademik sahtekârlığı tasarlamak, caydırmak ve akademik sahtekârlıktan vazgeçirmeye yönelik strateji ve taktik portföyünü bir araya getirmeyi amaçlayan çalışmada Hodgkinson vd. (2015) sessizlik ve büyük salonların büyük sınavlar için kullanılmasından elektronik cihazlardaki kısıtlamalara kadar birçok rutin taktiği ortaya koymuştur. Bununla birlikte yazarlar, hile yapılan sınavlarda, tuvalet ziyaretlerini caydırmak için uzun sınavların ikiye bölünmesi gibi öneriler geliştirmiştir. Ayrıca, çevresel tasarım, müfredat tasarımı ve sınıf yönetimine odaklanan taktiklerin daha tutarlı bir şekilde uygulanmasının, suistimali azaltmak için önemli bir potansiyel sunması önerilmektedir. Kısaca çalışmada, akademik sahtekârlığın önüne geçebilmek için faydalı olabilecek stratejiler yer almaktadır.

Öğretmen adaylarının akademik sahtekârlık konusundaki görüşlerinin incelendiği başka bir çalışmada ise Özden vd. (2015) Dumlupınar Üniversitesi'nde öğrenim gören 1119 öğretmen adayından anket yoluyla veri toplamıştır. Elde edilen sonuçlar, öğretmen adaylarının %95 oranında yükseköğretim hayatı boyunca akademik sahtekârlık içeren bir davranış sergilediğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, akademik sahtekârlık içeren davranış karşısında, sadece %7,1'inin öğretim elemanları tarafından uyarıldığı veya cezalandırıldığı sonucuna varılmıştır. Öğretmen adaylarının, yoğun bir şekilde ortaya koyduğu akademik sahtekârlık davranışının ise sınavlarda kopya çekmek olduğu tespit edilmiştir.

Thomas (2016) tarafından yapılan çalışmada, Tayland'daki üniversite öğrencileri arasında akademik sahtekârlığı açıklamak için zihniyet, bireysel öğrenme çevresi, bireycilik ve çalışma motivasyonu değişkenlerini içeren bir model geliştirilmiştir. Tayland'da bulunan toplam 207 üniversite öğrencisi çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Elde edilen model, akademik sahtekârlık çerçevesindeki değişimin %30'unu açıklamaktadır. Ayrıca modelde yer alan değişkenler ile akademik sahtekârlık arasında negatif bir ilişki belirlenmiştir. Akademik sahtekârlığın belirleyicilerine yönelik yapılan başka bir çalışmada ise Peled vd. (2018) tarafından, online ve yüz yüze verilen dersler kapsamında yükseköğretim öğrencileri arasındaki akademik sahtekârlık belirleyicileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada, altı farklı enstitüde yer alan 2475 öğrenciye anket uygulanmıştır. Literatür taramasının ve geleneksel bakış açısının tersine çalışma sonuçları, öğrencilerin çevrimiçi derslerde yüz yüze derslerden daha az akademik sahtekârlık yapma eğiliminde olduklarını ortaya koymaktadır.

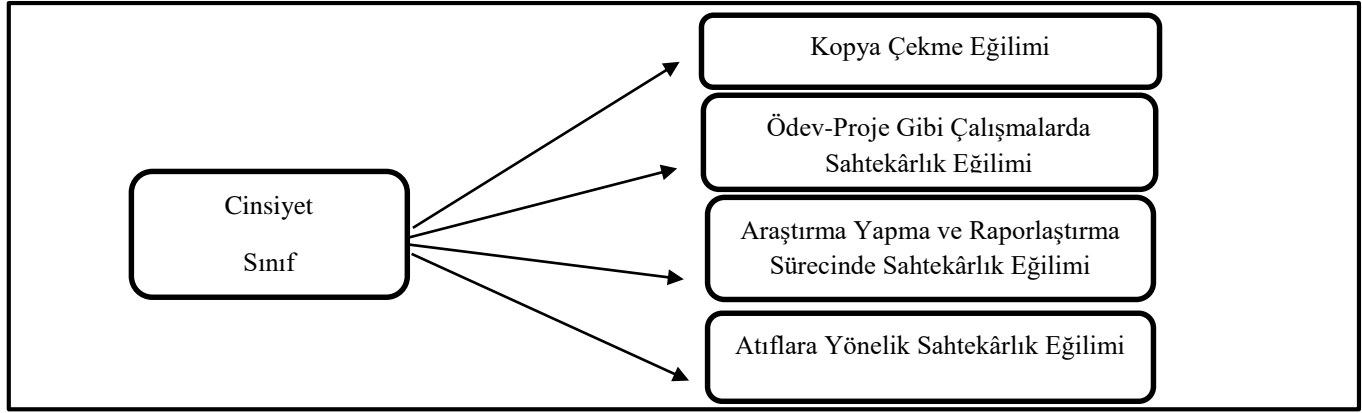
Literatür taraması sonucunda, akademik sahtekârlığı açıklamak için farklı değişkenlerin kullanıldığı görülmektedir. Akademik sahtekârlık konusunda, yükseköğretim öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının görüşleri de ayrı bir inceleme konusu olarak literatürde yer almıştır. Bu çalışma kapsamında da literatürdeki diğer çalışmalara katkı sağlamak açısından yükseköğretim öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerine yönelik inceleme yapılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın Modeli ve Hipotezler

Akademik sahtekârlık üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde eğitimin her seviyesinde etik dışı bu davranışlara sıkça rastlandığı ve durumun her geçen gün daha büyük bir problem haline geldiği görülmektedir. Mevcut bir sorunun önüne geçmede ilk olarak durum tespiti yapmak ve problemi her yönüyle ele almak gerekmektedir. Bu çalışmada bir yükseköğretim kurumunda eğitim alan öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimlerini belirlemek amaçlanmaktadır. Birden çok değişken, öğrencilerin bilerek ya da bilmeyerek kural dışı yollara başvurmada rol sahibidir. Çok

karmaşık ve çeşitli sebepler zinciri ile karşı karşıya olursa dahi, sorunun çözüme kavuşması için neler yapılabileceğinin bilinmesi, öğrencileri detaylı olarak analiz etmek ve hangi faktörlerin bu eğilimde etkisi olduğunu belirlemekle mümkündür. Bu araştırma kapsamında belirlenen araştırma modeli Şekil 1’de yer almaktadır.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Şekil 1’de üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimleri ile cinsiyet ve öğrenim görülen sınıf değişkenleri arasında farklılık olduğunu öne süren araştırma modeli yer almaktadır. İlgili araştırma modeline yönelik geliştirilen temel hipotezler (H_1 ve H_2) ve alt hipotezler aşağıda belirtilmiştir.

H₁: Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimleri cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H_{1a} : Kopya çekme eğilimi cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H_{1b} : Ödev-proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H_{1c} : Araştırma yapma ve raporlaştırma sürecinde sahtekârlık eğilimi cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H_{1d} : Atıflara yönelik sahtekârlık eğilimi cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H₂: Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimleri öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H_{2a} : Kopya çekme eğilimi öğrenim görülen sınıf değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H_{2b} : Ödev-proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi öğrenim görülen sınıf değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H_{2c} : Araştırma yapma ve raporlaştırma sürecinde sahtekârlık eğilimi öğrenim görülen sınıf değişkenine göre farklılık göstermektedir.

H_{2d} : Atıflara yönelik sahtekârlık eğilimi öğrenim görülen sınıf değişkenine göre farklılık göstermektedir.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Fakültenin 2019-2020 eğitim öğretim yılı itibari ile 1763 kayıtlı öğrencisi bulunmaktadır. Evren büyüklüğünün kesin olarak belli olduğu bu gibi durumlarda tahmini örneklem büyüklüğünü belirleyebilmek amacıyla hazır tablolardan

yararlanılmıştır. Bu doğrultuda çalışma evreninin (N=1763) büyüklüğüne göre tahmini örneklem büyüklüğü ($\alpha=0.05$) 516 olarak ortaya çıkmıştır ($d=0.03$ ve $p=0.05$).

Belirlenen örneklem büyüklüğü çerçevesinde Turizm Fakültesi öğrencileri arasından kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak 335 öğrenciye ulaşılabilmiş ve bu öğrencilere anket uygulaması yapılmıştır.

Çalışmanın anketi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Turizm Fakültesi bünyesinde, Turizm İşletmeciliği, Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği, Rekreasyon Yönetimi ve Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümleri olmak üzere toplamda dört bölüm öğrencisi bulunmaktadır. Bu kapsamda Fakültenin ilgili bölümlerinde öğrenim gören 1.-2.-3. ve 4. sınıf öğrencilerine anketler uygulanmıştır.

Veri Toplama Yöntem ve Aracı

Araştırmada verileri toplayabilmek için anket kullanılmıştır. Literatür incelemesi çerçevesinde ise birincil ve ikincil kaynaklardan yararlanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin incelenmesi ve verilerin toplanabilmesi için Eminoğlu ve Nartgün (2009) tarafından geliştirilen Akademik Sahtekârlık Eğilimi Ölçeği (ASEÖ) kullanılmıştır.

Eminoğlu ve Nartgün tarafından geliştirilen ölçek “(1) kopya çekme eğilimi”, “(2) ödev-proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi”, “(3) araştırma yapma ve raporlaştırma sürecinde sahtekârlık eğilimi” ve “(4) atıflara yönelik sahtekârlık eğilimi” olmak üzere dört faktör ve 22 ifadeden meydana gelmektedir. Madde-ölçek korelasyonuna (r) göre yapılan madde analizi sonucunda tüm maddelerin 0,01 düzeyinde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Faktörler ve ölçeğin bütününe ait alfa güvenirlik katsayıları incelendiğinde, birinci faktöre yönelik iç tutarlılık güvenirlik katsayısı $\alpha=0,71$, ikinci faktör için $\alpha=0,821$, üçüncü faktör için $\alpha=0,785$ ve dördüncü faktör için $\alpha=0,776$ olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin bütününe yönelik alfa güvenirlik katsayısı ise $\alpha=0,90$ 'dır (Eminoğlu & Nartgün, 2009, s. 231).

Anketin birinci bölümünde, öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimlerinin cinsiyet ve sınıfa göre farklılaşma durumunu belirleyebilmek için cinsiyet ve sınıf soruları yöneltilmiştir. Sonrasında ise 22 ifadeden oluşan Akademik Sahtekârlık Eğilimi Ölçeği (ASEÖ) öğrencilere değerlendirmeleri için sunulmuştur. Ölçekte yer alan sayısal olmayan ifadelerin gruplandırılabilmesi için likert ölçek kullanılmıştır. Kullanılan 5'li likert ölçek, “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” ifadelerinden oluşmaktadır. Veriler, 2017-2018 eğitim-öğretim yılının güz ve bahar dönemlerinde öğrencilerden toplanmıştır. Çalışma kapsamında toplam 335 adet kullanılabilir anket elde edilmiştir. Verilerin analizinde, ölçek ifadelerinde yer alan olumsuz maddelerin ters puanlamaya sebebiyet verecek olmasından dolayı ilgili ifadelere yönelik ters kodlama (*reverse*) işlemi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, bulgular kısmında değerlendirilmiştir.

Bulgular

Ankete katılan öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimlerinin cinsiyet ve sınıflarına göre karşılaştırılabilmesi için öncelikle cinsiyet ve sınıf değişkenlerine yönelik bulgular elde edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyet ve sınıf değişkenlerine ilişkin bulguları Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Cinsiyet ve Sınıf Değişkenlerine İlişkin Bulgular

Değişken	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	199	59,4
	Erkek	136	40,6
	Toplam	335	100
Sınıf	1. Sınıf	87	26,0
	2. Sınıf	45	13,4
	3. Sınıf	92	27,5
	4. Sınıf	111	33,1
	Toplam	335	100

Tablo 1 incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin %59,4'ü kız, %40,6'sı da erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara ilişkin bulgular ise en fazla 4. sınıf öğrencilerinin (%33,1) ankete katıldığını göstermektedir. Son sınıf öğrencilerini sırasıyla 3. sınıflar (%27,5), 1. sınıflar (%26,0) ve 2. sınıflar (%13,4) izlemektedir. Tablo 2'de ise araştırmaya katılan öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimleri ile ilgili ölçek ifadelerine ilişkin bulguları yer almaktadır

Tablo 2. Akademik Sahtekârlık Eğilimleri ile İlgili Ölçek İfadelerine İlişkin Bulgular

İFADELER	Dağılım	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	□	s.s.
(1) Kopya Çekme Eğilimi								
Sınavlara kopya çekme amaçlı materyaller hazırlayarak girmekte bir sakınca yoktur.	f	103	87	52	32	61	2,58	1,46
	%	30,7	26,0	15,5	9,6	18,2		
Sınav sırasında diğer öğrencilerden yardım istemek masumane bir davranıştır.	f	76	77	71	55	56	2,81	1,39
	%	22,7	23,0	21,2	16,4	16,7		
Sınav sırasında öğrenciler, doğruluğundan emin oldukları cevapları diğer öğrencilere vermemelidir.	f	97	86	52	47	53	2,62	1,43
	%	29,0	25,7	15,5	14,0	15,8		
*Sınav sırasında diğer öğrencilerin verdikleri cevaplarla asla ilgilenilmemelidir.	f	84	56	69	60	66	2,90	1,46
	%	25,1	16,7	20,6	17,9	19,7		
Sınavlarda, gözetmenlerin esnek davrandıkları durumlarda kopya çekilebilir.	f	73	76	74	46	66	2,86	1,41
	%	21,8	22,7	22,1	13,7	19,7		
(2) Ödev-Proje Gibi Çalışmalarda Sahtekârlık Eğilimi								
*Ders sorumlusunun hiç incelemeden yüksek puan vereceği bilirse bile ödev, proje gibi çalışmalar gerektiği biçimde yapılmalıdır.	f	116	73	55	49	42	2,48	1,41
	%	34,6	21,8	16,4	14,6	12,5		
Ödev, proje gibi çalışmaların başkalarına yaptırılma fırsatı varsa bu fırsatın kullanılmasından kaçınılmalıdır.	f	81	77	71	49	57	2,77	1,40
	%	24,2	23,0	21,2	14,6	17,0		
*Yapılan çalışmanın niteliğinin derste başarılı sayılmak için yetersiz olduğu bilirse bile başkalarına ait nitelikli çalışmalar öğrencinin kendi çalışmasıymış gibi gösterilmemelidir.	f	106	73	58	49	49	2,58	1,43
	%	31,6	21,8	17,3	14,6	14,6		
*Ders sorumlusunun yeterince incelemeyeceğinin bilindiği durumlarda bile başkalarına ait çalışmaların öğrencinin kendi çalışmasıymış gibi sunulmasından kaçınılmalıdır.	f	119	70	64	43	39	2,44	1,38
	%	35,5	20,9	19,1	12,8	11,6		
*En yakın arkadaş için bile olsa, her ne sebeple olursa olsun onun yerine ödev hazırlanmamalıdır.	f	98	58	76	57	46	2,68	1,40
	%	29,3	17,3	22,7	17,0	13,7		
Yüksek puan veren öğretim elemanlarının derslerinde ödev, proje gibi çalışmalar için özenli davranmaya gerek yoktur.	f	78	115	66	37	39	2,53	1,28
	%	23,3	34,3	19,7	11,0	11,6		
Başkalarına ait nitelikli ödev, proje gibi çalışmaların öğrencinin kendi çalışmasıymış gibi sunulması masumane bir davranıştır.	f	87	117	62	22	47	2,47	1,32
	%	26,0	34,9	18,5	6,6	14,0		
(3) Araştırma Yapma ve Raporlaştırma Sürecinde Sahtekârlık Eğilimi								
Nicel veya nitel veriye dayalı bir araştırmada veri toplamak yerine veri uydurarak araştırmayı tamamlamak daha akıllıcadır.	f	104	97	57	27	50	2,46	1,39
	%	31,0	29,0	17,0	8,1	14,9		

Tablo 2. Akademik Sahtekârlık Eğilimleri ile İlgili Ölçek İfadelerine İlişkin Bulgular (Devamı)

Araştırma yaparak rapor hazırlamaktansa, önceden hazırlanmış bir raporu düzenleyerek sunmak daha akıllıcadır.	f	74	106	65	34	56	2,67	1,36
	%	22,1	31,6	19,4	10,1	16,7		
Öğretim elemanının gerekli özeni göstermediği bilinen durumlarda İnternet gibi ortamlardan indirilen araştırma raporları öğrencinin kendisi tarafından hazırlanmış gibi sunulabilir.	f	74	98	70	48	45	2,67	1,32
	%	22,1	29,3	20,9	14,3	13,4		
*Ders sorumluları farklı olan bir derste bile, aynı konuda araştırma yapan bir öğrenci bir başka öğrenciye kendi hazırladığı araştırma raporunu vermemelidir.	f	82	74	81	51	47	2,72	1,35
	%	24,5	22,1	24,2	15,2	14,0		
(4) Atıflara Yönelik Sahtekârlık Eğilimi								
Ödev, proje gibi çalışmalar kaynaklara atıfta bulunmadan da hazırlanabilir.	f	63	97	83	40	52	2,76	1,31
	%	18,8	29,0	24,8	11,9	15,5		
Başkalarına ait yazılı metinler, ifadeler değiştirilmek suretiyle ödev, proje gibi çalışmalarda kaynak göstermeden kullanılabilir.	f	80	94	81	38	42	2,60	1,30
	%	23,9	28,1	24,2	11,3	12,5		
*Başkalarına ait özgün fikir ve düşünceleri kaynak göstermeden kullanmak fikir hırsızlığıdır.	f	152	69	49	33	32	2,17	1,35
	%	45,4	20,6	14,6	9,9	9,6		
Fazla puan alabilmek için ödev, proje gibi çalışmaların raporları çok sayıda kaynaktan yararlanılmış gibi gösterilebilir.	f	53	97	90	46	49	2,82	1,27
	%	15,8	29,0	26,9	13,7	14,6		
*Her ne sebeple olursa olsun başkalarına ait özgün fikir ve düşünceler kaynak gösterilerek sunulmalıdır.	f	117	63	67	51	37	2,48	1,38
	%	34,9	18,8	20,0	15,2	11,0		
*Başkalarına ait yazılı metinleri, ifadeler değiştirilmek suretiyle ödev, proje gibi çalışmalarda kaynak göstermeden kullanmak etik bir davranış değildir.	f	140	70	60	33	32	2,24	1,34
	%	41,8	20,9	17,9	9,9	9,6		

*Ters kodlama işlemi yapılan ifadeler

Tablo 2'ye göre, üniversite öğrencilerinin en az düzeyde katıldıkları ifadeler sırasıyla “Başkalarına ait özgün fikir ve düşünceleri kaynak göstermeden kullanmak fikir hırsızlığıdır ($\bar{X}=2,17$)” ve “Başkalarına ait yazılı metinleri, ifadeler değiştirilmek suretiyle ödev, proje gibi çalışmalarda kaynak göstermeden kullanmak etik bir davranış değildir ($\bar{X}=2,24$)” ifadeleri olarak belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin en yüksek düzeyde katıldıkları ifade ise “Sınav sırasında diğer öğrencilerin verdikleri cevaplarla asla ilgilenilmemelidir ($\bar{X}=2,90$)” ifadesi olmuştur.

Kopya çekme eğilimine yönelik ifadeler verilen yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %27,8'inin sınavlara kopya çekme amaçlı materyaller hazırlayarak girmede bir sakınca görmediği, %33,1'inin sınav sırasında diğer öğrencilerden yardım istemeyi masumane bir davranış olarak gördüğü ve %29,8'inin de diğer öğrencilere doğru cevapların söylenmesini normal karşıladığı tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, sınavlarda gözetmenlerin gerekli tedbirleri almadığı durumlarda öğrencilerin kopya çekme eğiliminde olabileceklerini ortaya koymaktadır. Sonuçlar İberahim vd. (2013) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir. Özden vd. (2015) tarafından yapılan çalışmanın bulguları da varılan bu sonucu desteklemektedir. Bu nedenle, sınavlarda gözetmenlerin gerekli tedbirleri titizlikle alması ve öğrencileri bu konuda uyarması önerilmektedir.

Öğrencilerin ödev-proje gibi çalışmalara yönelik sahtekârlık eğilimleri incelendiğinde, %31,6'sının ödevleri başkasına yaptırma eğiliminde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin, %22,6'sı da ödev-proje gibi çalışmalarda özenli bir çalışmaya gerek olmadığını düşünmektedir. Elde edilen sonuçlar, öğrencilerin ödev-proje gibi çalışmalarda gerekli titizliği göstermediğini ortaya koymaktadır. Eğitimcilerin, ödev-proje çalışmalarında öğrencilere yüksek not vereceğini hissettirmemesi gerekmektedir.

Araştırma yapma ve raporlaştırma sürecindeki sahtekârlık eğilimlerine bakıldığında, öğrencilerin %26,8'i önceden hazırlanmış bir raporu sunmanın daha akıllıca olduğunu düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin %27,7'si de internette indirilen raporların öğrencinin kendi raporuymuş gibi sunulmasını normal karşılamaktadır. Sonuçlar,

eğitimcilerin araştırmaları takip ve kontrol etmediği durumlarda, öğrencilerin internetten hazır ödevleri kendileri hazırlamış gibi sunma eğiliminde olduklarını göstermektedir.

Öğrencilerin atıflara yönelik sahtekârlık eğilimleri incelendiğinde ise, %27,4'ü ödev-proje gibi çalışmalarda kaynaklara atıfta bulunmadan hazırlanabileceğini düşünmektedir. Bu sonuç, öğrencilerin ödev-proje gibi çalışmaları kaynak kullanmadan hazırlama eğiliminde olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin dört faktör boyutunda da gerekli tedbirler alınmadığında, akademik sahtekârlık eğiliminde bulunabileceği anlaşılmaktadır. Bu nedenle, eğitimcilerin ve idarecilerin öğrencilerdeki akademik sahtekârlık eğilimini önleme noktasında ilgili tedbirleri alması gerekmektedir.

Faktörler arasındaki ortalamalar incelendiğinde ise en yüksek faktör ortalamasının “*kopya çekme eğilimi* ($\bar{x}=2,75$)” faktöründe olduğu tespit edilmiştir. Bu faktörü sırasıyla “*araştırma yapma ve raporlaştırma süresinde sahtekârlık eğilimi* ($\bar{x}=2,63$)”, “*ödev-proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi* ($\bar{x}=2,56$)” ve “*atıflara yönelik sahtekârlık eğilimi* ($\bar{x}=2,51$)” faktörleri izlemektedir. Tablo 3'te öğrencilerin akademik sahtekârlık eğiliminin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 3. Akademik Sahtekârlık Eğiliminin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Değişken	Gruplar	N	\bar{x}	s.s.	t	p
(1) Kopya Çekme Eğilimi						
Cinsiyet	Kadın	199	2,7367	0,91641	-1,374	0,170
	Erkek	136	2,8853	1,04892		
(2) Ödev-Proje Gibi Çalışmalarda Sahtekârlık Eğilimi						
Cinsiyet	Kadın	199	3,1443	0,59389	2,120	0,035*
	Erkek	136	2,9937	0,69853		
(3) Araştırma Yapma ve Raporlaştırma Sürecinde Sahtekârlık Eğilimi						
Cinsiyet	Kadın	199	2,7261	0,85228	-1,249	0,212
	Erkek	136	2,8474	0,90173		
(4) Atıflara Yönelik Sahtekârlık Eğilimi						
Cinsiyet	Kadın	199	3,1725	0,72656	-1,226	0,221
	Erkek	136	3,2757	0,79850		

* $p<0,05$

Tablo 3 incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin sadece “*ödev-proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi*” faktörü kapsamında cinsiyete göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Elde edilen sonuçlar, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla, ödev-proje gibi çalışmalarda daha fazla sahtekârlık eğiliminde bulduklarını ortaya koymaktadır. Akademik sahtekârlık eğilimi, diğer faktörler kapsamında ise cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Tablo 3'e göre, üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığını öne süre H_1 temel hipotezi (H_1 : *Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimleri cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermektedir*) kısmen reddedilmiştir. Çünkü ödev-proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi faktörü, cinsiyete göre farklılık gösterirken diğer faktörler cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Dolayısıyla, ödev-proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğiliminin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığını öne süren H_{1b} alt hipotezi reddedilemez. Bununla birlikte, H_{1a} , H_{1c} ve H_{1d} alt hipotezleri reddedilmiştir. Tablo 4'te öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimlerinin öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 4. Akademik Sahtekârlık Eğiliminin Öğrenim Görülen Sınıf Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Değişken	Gruplar	N	\bar{X}	s.s.	F	p
(1) Kopya Çekme Eğilimi						
Sınıf	1. Sınıf	87	2,6713	0,93060	0,764	0,515
	2. Sınıf	45	2,8933	0,93963		
	3. Sınıf	92	2,7978	0,99471		
	4. Sınıf	111	2,8559	1,00478		
(2) Ödev-Proje Gibi Çalışmalarda Sahtekârlık Eğilimi						
Sınıf	1. Sınıf	87	3,2085	0,68713	1,620	0,185
	2. Sınıf	45	3,0127	0,67132		
	3. Sınıf	92	3,0699	0,58939		
	4. Sınıf	111	3,0245	0,62889		
(3) Araştırma Yapma ve Raporlaştırma Sürecinde Sahtekârlık Eğilimi						
Sınıf	1. Sınıf	87	2,8621	0,90200	0,688	0,560
	2. Sınıf	45	2,8500	0,94056		
	3. Sınıf	92	2,7446	0,86124		
	4. Sınıf	111	2,7027	0,83565		
(4) Atflara Yönelik Sahtekârlık Eğilimi						
Sınıf	1. Sınıf	87	3,3429	0,82098	2,141	0,095
	2. Sınıf	45	3,0481	0,89585		
	3. Sınıf	92	3,1232	0,70532		
	4. Sınıf	111	3,2568	0,66923		

p<0,05

Tablo 4 incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre tüm faktörler için farklılık göstermediği tespit edilmiştir (p>0,05). Sonuç olarak, üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğiliminin ölçülmesine yönelik verdiği yanıtlar öğrenim gördüğü sınıfa göre değişmemektedir. Oysaki literatürde Tayfun ve Yazıcıoğlu (2008) tarafından yapılan çalışmada, özellikle öğrencilerin okulda buldukları süreler arttıkça gözetmen davranışlarına yönelik değerlendirmeleri, kopya eylemine yönelik cezalardaki ayrımcılığa yönelik değerlendirmeleri farklılaşmaktadır. Fakat bu çalışmada, sınıflar arasında akademik sahtekârlık eğilimine yönelik bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Dolayısıyla, üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin öğrenim gördükleri sınıfa göre farklılık gösterdiğini öne süren H₂ temel hipotezi (H₂: Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimleri öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre farklılık göstermektedir) reddedilmiştir. Bununla birlikte, farklılığın hiçbir faktörde görülmemesinden dolayı H_{2a}, H_{2b}, H_{2c} ve H_{2d} alt hipotezleri de reddedilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Bir araştırmada kişilerden beklenen, araştırmaya ilişkin tüm aşamaları akademik dürüstlük esasından ayrılmadan tamamlamalarıdır. Eğitimin erken dönemlerinde öğrencilere bu farkındalığın kazandırılması, tüm eğitim hayatları süresince en fazla araştırma yaptıkları süreç olan üniversitede de fayda sağlayacaktır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre Eminoğlu ve Nartgün (2009) tarafından geliştirilen Akademik Sahtekârlık Eğilimi Ölçeğinde yer alan ifadelerin ortalamaları incelendiğinde öğrencilerin, akademik sahtekârlık ve bunun etik dışı bir davranış olduğu konusunda çok fazla bilgi sahibi olmadığı görülmektedir. Öyle ki üniversite öğrencilerinin en az düzeyde katıldıkları ifadeler sırasıyla “Başkalarına ait özgün fikir ve düşünceleri kaynak göstermeden kullanmak fikir hırsızlığıdır ($\bar{x}=2,17$)” ve “Başkalarına ait yazılı metinleri, ifadeler değiştirilmek

suretiyle ödev, proje gibi çalışmalarda kaynak göstermeden kullanmak etik bir davranış değildir ($\bar{x}=2,24$)” ifadeleri olarak belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin en yüksek düzeyde katıldıkları ifade ise “Sınav sırasında diğer öğrencilerin verdikleri cevaplarla asla ilgilenilmemelidir ($\bar{x}=2,90$)” ifadesi olmuştur. Dolayısıyla öğrenciler, araştırma yapma/raporlaştırma sürecinde etik olmayan bir davranış örneğine ılımlı bakmaktadır. Özellikle sınavlarda gözetmenlerin gerekli tedbirleri almadığı durumlarda öğrencilerin kopya çekme eğiliminde olabilecekleri belirlenmiştir. Hodgkinson vd. (2015) tarafından yapılan çalışma, öğrencilerin akademik sahtekârlık eğilimine karşı alınması gereken tedbirleri açıklamaktadır. Elde edilen bu sonuçlar, literatürde yer alan diğer çalışma sonuçları (İbrahim vd., 2013; Naghdipour & Emeagwali, 2013; Özden vd., 2015; Tayfun & Yazıcıoğlu, 2008) ile paralellik göstermektedir. Ayrıca öğrencilerin, ödev-proje hazırlama noktasında da gerekli hassasiyeti göstermedikleri tespit edilmiştir. Eğitimcilerin, ödev-proje çalışmalarında öğrencilere yüksek not vereceğini hissettirmeleri, sahtekârlık eğilimini arttıran bir faktör olarak görülmektedir. Atıfların doğru bir biçimde kullanılması hususunda da öğrencilerin bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Çünkü öğrenciler, atıf kullanmadan da bir ödev-proje hazırlanabileceğini düşünmektedir.

Araştırma bulgularına göre, Akademik Sahtekârlık Eğilimi Ölçeğinde yer alan ifadelerin toplandığı dört faktörün (kopya çekme eğilimi, ödev/proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi, araştırma yapma/raporlaştırma sürecinde sahtekârlık eğilimi, atıflara yönelik sahtekârlık eğilimi), ortalamaları incelendiğinde en yüksek faktör ortalamasının “kopya çekme eğilimi ($\bar{x}=2,75$)” faktöründe olduğu tespit edilmiştir. Bu faktörü sırasıyla “araştırma yapma ve raporlaştırma süresinde sahtekârlık eğilimi ($\bar{x}=2,63$)”, “ödev-proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi ($\bar{x}=2,56$)” ve “atıflara yönelik sahtekârlık eğilimi ($\bar{x}=2,51$)” izlemektedir. İfade ortalamalarının yorumlandığı önceki satırlarda gerekli önlemler alınmadığı sürece öğrencilerin kopya çekmeye meyyal oldukları belirtilmiştir. Faktör ortalamalarında ortaya çıkan değerler de yine bu sonucu destekler niteliktedir. Diğer bir ifade ile akademik sahtekarlık söz konusu olduğunda ortaya çıkan oranların göz ardı edilemeyecek düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Öğrenciler, uygun koşullar meydana geldiğinde kopya çekme başta olmak üzere araştırma yapma/raporlaştırma sürecinde, ödev/projelerini hazırlarken ve atıf gösterme aşamalarında akademik sahtekarlık davranışına eğilimlidir. Bu sebeple üniversitelerde araştırma teknikleri ve yayın etiği derslerinin zorunlu olarak verilmesi ve bu dersleri yürüten öğretim elemanlarının konunun hassasiyeti ve önemi üzerinde titizlikle durmaları gerekmektedir.

Bulgular ışığında, “kopya çekme eğilimi”, “ödev/proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi”, “araştırma yapma/raporlaştırma sürecinde sahtekârlık eğilimi”, “atıflara yönelik sahtekârlık eğilimi” faktörleri cinsiyet ve öğrenim görülen sınıf değişkenlerine göre farklılaşmamaktadır. Ancak cinsiyet değişkenine göre yapılan analizler, kız ve erkekler arasında yalnızca “ödev/proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğilimi” nin farklılık gösterdiğini ortaya çıkarmıştır. Buna göre kız öğrencilerin erkeklere oranla ödev/proje gibi çalışmalarda sahtekârlık eğiliminin daha fazla olduğu görülmüştür.

Literatürde akademik sahtekârlık boyutunda ele alınan eğilimlerin cinsiyet değişkeni özelinde belirgin bir farklılık oluşturduğuna yönelik destekleyici bir bulguya rastlanmamıştır. Bundan sonraki araştırmalarda daha çeşitli ve geniş öğrenci kitlelerinden veri toplanılması ve farklı değişkenlerin (yaşadıkları yer, okudukları bölüm, not ortalaması, ailelerinin gelir durumu vb.) de analiz sürecine dâhil edilmesi, literatüre sağlayacağı katkı açısından önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, Y., Şendağ, S., Birinci, G., Kılıçer, K., Şahin, M. C., & Odabaşı, H. F. (2008). Exploring the types and reasons of internet-triggered academic dishonesty among Turkish undergraduate students: Development of internet-triggered academic dishonesty scale (ITADS). *Computers & Education*, 51, 463-473.
- Brimble, M., & Stevenson-Clarke, P. (2005). Perceptions of the prevalence of academic dishonesty in Australian universities. *Australian Educational Researcher*, 32(3), 19-44.
- Davis, S. F., Grover, C. A., Becker, A. H., & McGregor, L. N. (1992). Academic dishonesty: Prevalence, determinants, techniques and punishments. *Teaching of Psychology*, 19, 16-20.
- Duran, A. (2020). *Kopya çekme eğilimleri ile akademik başarı, akademik özyeterlik ve akademik ertelemecilik arasındaki ilişkiler* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eminoğlu, E. (2008). *Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin ölçülmesine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması* (Yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Eminoğlu, E., & Nartgün, Z. (2009). Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekârlık eğilimlerinin ölçülmesine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 216-240.
- Giluk, T. L., & Postlethwaite, B. E. (2015). Big five personality and academic dishonesty: a meta-analytic review. *Personality and Individual Differences*, 72, 59-67.
- Gümüştül, O., Üstün, Ü., Işık, U., & Demirel, D. (2013). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik sahtekarlık eğilim düzeylerinin değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi SPORMETRE Beden eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 131-138.
- Hendy, N. T., & Montargot, N. (2019). Understanding academic dishonesty among business school students in France using the theory of planned behavior. *The International Journal of Management Education*, 17, 85-93.
- Hodgkinson, T., Curtis, H., MacAlister, D., & Farrell, G. (2015). Student academic dishonesty: The potential for situational prevention. *Journal of Criminal Justice Education*, 27(1), 1-18.
- Iberahim, H., Hussein, N., Samat, N., Noordin, F., & Daud, N. (2013). Academic dishonesty: Why business students participate in these practices? *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 90, 152-156.
- Jensen, L. A., Arnett, J. J., Feldman, S. S., & Cauffman, E. (2001). It's wrong, but everybody does it: Academic dishonesty among high school and college students. *Contemporary Educational Psychology*, 27, 209-228.
- Kıral, B., & Saracaloğlu, S. (2018). Akademik sahtekârlık eğilimi ile olumsuz değerlendirilme korkusu arasındaki ilişki. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 323-359.
- LaDuke, R. D. (2013). Academic dishonesty today, unethical practices tomorrow? *Journal of Professional Nursing*, 29(6), 402-406.
- Lambert, K., Ellen, N., & Taylor, L. (2003). Cheating-what is it and why do it: A study in New Zealand tertiary institutions of the perceptions and justifications for academic dishonesty. *The Journal of American Academy of Business*, 3, 98-103.

- McCabe, D. L., & Bowers, W. J. (1994). Academic dishonesty among males in college: A thirty year perspective. *Journal of College Student Development*, 35, 5-10.
- McCabe, D. L., & Trevino, L. K. (1997). Individual and contextual influences on academic dishonesty: A multicampus investigation. *Research in Higher Education*, 38, 379-396.
- Murdock, T. M., & Anderman, E. M. (2006). Motivational perspectives on student cheating: Toward an integrated model of academic dishonesty. *Educational Psychologist*, 41(3), 129-145.
- Naghdipour, B., & Emeagwali, O. L. (2013). Students' justifications for academic dishonesty: Call for action. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 83, 261-265.
- Nonis, S., & Swift, C. O. (2001). An examination of the relationship between academic dishonesty and workplace dishonesty: A multicampus investigation. *Journal of Education for Business*, 77(2), 69-77.
- Özden, M., Özden, D. Ö., & Biçer, B. (2015). Akademik usulsüzlük: Öğretmen adaylarının görüşleri ve deneyimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 505-525.
- Özden, M., & Özden, Ö. D. (2015). Öğretmen adaylarına göre akademik usulsüzlük davranışları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(1), 88-98.
- Park, C. (2003). Plagiarism by university students-literature and lessons. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 28, 471-488.
- Payne, S. L., & Nantz, K. S. (1994). Social accounts and metaphors about cheating. *College Teaching*, 42, 90.
- Peled Y., Eshet, Y., Barczyk C., & Grinautski, K. (2018). Predictors of academic dishonesty among undergraduate students in online and face-to-face courses. *Computers & Education*, 131, 49-59.
- Taşgın, A., Kıncal, R., Küçükoğlu, A. ve Ozan, C. (2019). Öğretmen adaylarının kopya çekmeye ilişkin tutumları ile akademik sahtekârlık eğilimleri arasındaki ilişki, *AJESI-Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9 (2), 608-639.
- Tayfun, A. (2009). Is there a relationship between grade average point and students' perceptions with regard to cheating factors? *Bilig-Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 49, 191-204.
- Tayfun, A., & Yazıcıoğlu, İ. (2008). Öğrencilerin kopya hakkındaki görüşleri üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 375-393.
- Thomas, D. (2016). Factors that explain academic dishonesty among university students in Thailand. *Ethics & Behavior*, 27(2), 140-154.
- Türkiye Bilimler Akademisi (2002). *Bilimsel araştırmalarda etik ve sorunlar*. 21 Nisan 2020 tarihinde, <http://www.tuba.gov.tr/files/yayinlar/raporlar/T%C3%9CBA%20Bilimsel%20Ara%C5%9F%C4%B1rmada%20Etik%20ve%20Sorunlar%C4%B1.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Türk Dil Kurumu (2019). 21 Nisan 2020 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> sayfasından erişilmiştir.
- Ünal, Y., & Uçak, N. (2017). Farklı eğitim ve kültürlerdeki üniversite öğrencilerinin intihale ilişkin görüş ve davranışları. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 34(1), 178-194.

Determination of Student Tendencies Related to Academic Dishonesty: The Case of Tourism Faculty

Ahmet TAYFUN

Kyrgyz-Turkish Manas University, School of Tourism and Hotel Management, Bishkek/Kyrgyzstan

Esin AYSEN

Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Tourism, Ankara/Turkey

Cemal Ersin SİLİK

Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of Tourism, Ankara/Turkey

Extensive Summary

Changing world and living conditions lead to visible differences in human behavior. In particular, the convenience of technology and the wide variety of opportunities it offers, as well as the increase in stress factor in life, and the difficulty in reaching the goals, has opened up the distance between human and ethics. Education can be seen as a way out in this age when values gradually lose their meaning. Although education does not prevent people from unpleasant behavior, it is a strong option in raising awareness. In fact, education should be a necessity, not an option for all communities and individuals of all levels. The person who has completed the training process is mostly perceived as equipped and intellectual; however, the system should provide the individual with the ability to not only transfer information, but also to demonstrate ideal behavior.

It is important to detect academic fraud tendencies in education institutions and to prevent these behaviors and their derivatives. First of all, it should be understood why the students applied this way, and then it should be determined what kind of students tend to see by considering some variables. The best way to understand this will be the data to be obtained from the students. In this study, firstly, academic dishonesty and concepts that are different from each other in terms of meaning but used interchangeably are explained, the reasons of academic dishonesty are examined, and the tendency of students receiving university education to apply to academic dishonesty is tried to be revealed through a survey study.

Literature Review

Studies on academic fraud in the literature (Akbulut et al., 2008; Giluk & Postlethwaite, 2015; Hendy & Montargot, 2019; Hodgkinson, Curtis, MacAlister & Farrell, 2015; Iberahim, Hussein, Samat, Noordin & Daud, 2013; LaDuke, 2013; Naghdipour & Emeagwali, 2013; Özden, Özden & Biçer, 2015; Peled, Eshet, Barczyk & Grinautski, 2018; Thomas, 2016) reveals many underlying causes of this action. Among the factors that cause academic fraud are generally sociological, psychological and economic factors. According to this; The concept of plagiarism is not known or there is a lack of real understanding of plagiarism (Park, 2003), problems in time management (Lambert, Ellen & Taylor, 2003) a challenge or respect for authority (Park, 2003), teachers or classes Factors such as negative attitudes, temptation or opportunity (Park, 2003), a personal crisis situation, peer pressure and the opinion that cheating has a minimal impact on others (Payne & Nantz, 1994) can cause academic fraud (Iberahim et al., 2013, p. 153).

Methodology

In this study, it is aimed to determine the academic dishonesty tendencies of students who are educated in a higher education institution. Multiple variables play a role in the students' pursuing illegal ways, knowingly or unknowingly. Even if faced with a very complex and diverse chain of causes, it is possible to know what can be done to solve the problem, to analyze the students in detail and to determine which factors have an impact on this trend. The basic hypotheses (H1 and H2) and sub-hypotheses developed for the relevant research model are given below.

H1: Academic dishonesty tendencies of university students differ according to gender.

H1a: Tendency to cheat differ according to gender.

H1b: In studies such as homework-projects, the dishonesty tendency differs according to gender.

H1c: Fraud tendency differs according to gender in the research and reporting process.

H1d: The dishonesty tendency towards citations differ according to gender.

H2: The academic dishonesty tendencies of university students differ according to the class variable in which they are studying.

H2a: The tendency to cheat differs according to the class variable studied.

H2b: The dishonesty tendency in studies such as homework-project differs according to the class variable studied.

H2c: The dishonesty tendency in research and reporting process differs according to the class variable studied.

H2d: The dishonesty tendency towards citations differs according to the class variable studied.

The universe of the study consists of the students of Ankara Hacı Bayram Veli University Tourism Faculty. The faculty has 1763 enrolled students as of 2019-2020 academic year. The questionnaire of the study was limited to students of Ankara Hacı Bayram Veli University Tourism Faculty. Within the Faculty of Tourism, there are four departmental students in total, namely Tourism Management, Travel Management and Tourism Guidance, Recreation Management and Gastronomy and Culinary Arts departments. In this context, questionnaires were applied to the students studying in the relevant departments of the Faculty (1st-2nd-3rd and 4th grade).

Questionnaire was used to collect data in the research. In the framework of the literature review, primary and secondary sources were used. The Academic Fraud Tendency Scale (ASES) developed by Eminoğlu and Nartgün (2009) was used to examine academic fraudulent tendencies of university students and to collect data.

Findings

59.4% of the students participating in the survey are female students and 40.6% are male students. Findings related to the classes in which the students are studying indicate that 4th grade students (33.1%) participated in the survey at most. Last year students are followed by 3rd graders (27.5%), 1st graders (26.0%) and 2nd graders (13.4%) respectively.

When the responses given to the statements regarding the tendency to cheat were examined, 27.8% of the students did not see any objection in entering the exams by preparing materials for cheating, 33.1% saw that it was an innocent behavior to ask other students for help during the exam and 29.8% It was also found that it meets normal students to

be told the correct answers. The results obtained reveal that students may tend to cheat if the supervisors do not take the necessary measures in the exams.

When the fraudulent tendencies of the students for studies such as homework-projects are examined, it is determined that 31.6% of them tend to have the homework done to someone else. In addition, 22.6% of students think that there is no need for careful work in studies such as homework-projects. The results obtained reveal that the students do not show the necessary diligence in studies such as homework-projects. Educators should not feel that they will give students high marks in their homework-project studies.

Looking at fraud trends in the research and reporting process, 26.8% of students think it is wiser to submit a previously prepared report. In addition, 27.7% of students meet the normal presentation of reports downloaded from the Internet as if they were the student's own report. The results show that in cases where educators do not follow and control research, students tend to present ready-made homework as if they were prepared online.

When the fraudulent tendencies of the students are examined, 27.4% of them think that they can be prepared in works such as homework-projects without referring to the resources. This result reveals that students tend to prepare homework-projects without using resources. Therefore, it is understood that students may tend towards academic dishonesty when necessary measures are not taken in all four factor dimensions. Therefore, educators and administrators are required to take appropriate measures to prevent academic fraud tendency among students.

Conclusion and Recommendations

According to the findings, factors such as “tendency to cheat”, “dishonesty tendency in studies such as homework / project”, “dishonesty tendency in research / reporting process”, “dishonesty tendency towards citations” do not differ according to gender and education class variables. However, the analysis conducted by gender variable revealed that only the “dishonesty tendency in studies such as homework / projects” varies between girls and boys. Accordingly, it was observed that female students have a higher tendency to dishonest in studies such as homework / projects compared to boys.

In the literature, there is no supporting finding that trends in academic dishonesty dimension make a significant difference in terms of gender variable. Therefore, in this study, different variables should be used in order to interpret the difference in gender, especially one of the four factors of academic dishonesty, accompanied by meaningful implications. Accordingly, in future researches, it is recommended to future researchers as it will contribute to the literature by including different variables (such as where they live, the department they study, average grade, income level of their families) in the analysis process.